

RIKOKSENA RAHA - CASE 1

Tämä podcast-jakso on koostettu useasta eri tosielämän tapauksesta yhdeksi kuvitteelliseksi tarinaksi. Jakson tuottamiseen on käytetty tausta-aineistoa, josta alkuperäiset lähteet, henkilöihin viittaavat tiedot ja tapaukset on muutettu todellisten henkilöiden yksityisyyden suojaamiseksi. Tämä jakso käsittelee helpon rahan vaaroja - onko "helppoa rahaa" edes olemassa? Millaisia, odottamattomia seurauksia voi olla sillä, että teet kaverillesi mitättömältä kuulostavan palveluksen pientä palkkiota vastaan? Jaksossa kuulet veropetosten tunnusmerkeistä ja siitä, mihin petos tai sen uhriksi joutuminen voi lopulta johtaa. Tämä on "Rikoksena raha" -podcast.

INTRO

Parikymppisen Roopen elämä ei ollut sujunut oppikirjan mukaan - oikeastaan päinvastoin. Roopen isä oli poistunut kuvioista välittömästi sen jälkeen, kun oli kuullut Roopen äidin odottavan lasta ja sen seurauksena yksinhuoltajaäidin jaksaminen oli pojan syntymästä saakka ollut toden teolla koetuksella. Äiti yritti parhaansa mukaan taata pojalleen mahdollisimman hyvän elämän ja hän teki töitä useammassa työpaikassa lähestulkoon kellon ympäri, mikä tarkoitti sitä, että Roopen oli äidin poissaolojen vuoksi täytynyt opetella pitämään huolta itsestään jo varsin nuorella iällä. Koulutaipaleen aloitus ei sekään tuonut helpotusta Roopen ahdinkoon. Roope oli lapsuuden jatkuvien sairastelujen vuoksi jäänyt hyvin pienikokoiseksi, mistä hän sai kouluikänsä päästyään kuulla jatkuvasti. Muut lapset nälvivät Roopea lakkaamatta, eikä poika keksinyt tilanteessa muuta keinoa kuin puolustaa itseään nyrkein. Ratkaisullaan Roope ei varsinaisesti voittanut kavereita puolelleen, mutta se ansaitsi hänelle ennen pitkää tietynlaisen maineen, joka takasi sen, että Roope jätettiin rauhaan. Kovan kuoren taakse piiloutunut, epävarma teinipoika vietti paljon aikaa itsekseen, omassa huoneessaan tietokoneella pelaten ja pian hän löysi verkon syövereistä viihdykettä, joka vei hänet täysin mukanaan ja, ennen pitkää, tuhosi hänen elämänsä: Roope alkoi pelata uhkapelejä. Tuolloin vielä alaikäinen Roope löysi uhkapelejä tarjonnan verkkosivuston järjestelmästä porsaanreiän, jonka ansiosta hänen onnistui valehdella ikänsä ja ennen kuin hän ehti asiaa huomatakaan, olivat nettipokeri ja kasinopelit täyttäneet hänen koko vapaa-aikansa. Roopen pelaamisesta tuli pakonomaista: pelaamiseen sisältynyt riski ja nimenomaan jättipottien voittamisen mahdollisuus oli koukuttavaa ja sai dopamiinin, mielihyvähormonin, virtaamaan. Kuten niin usein kuitenkin käy, jää jättipotti saamatta, mutta pienempien voittojen innoittamana pelaaja syyttää peleihin aina vain lisää ja lisää rahaa. Näin teki myös Roope. Omien rahojen loputtua, hän pelasi ensin salaa äitinsä kovalla työllä ansaitsemia rahoja ja siirtyi pian pikavippien maailmaan. Jättipotti antoi kuitenkin edelleen odottaa itseään, eikä työelämästä vieraantunut Roope kyennyt millään maksamaan takaisin edes lainojensa alati kasvavia korkoja. Parikymppisenä Roope huomasi yhtäkkiä olevansa valtavissa veloissa. Pankkitili oli tyhjä ja pöytälaatikot täynnä ulosoton kirjeitä, eikä Roope enää tiennyt, mitä tehdä. Niinpä, kun nuoren miehen puhelin eräänä tiistai-iltapäivänä soi, oli se Roopelle todellinen pelastus.

Langan toisessa päässä oli Roopen yhteisten tuttavien kautta tapaama, hieman vanhempi mies, Tommi, jonka todellinen motiivi puhelinsoitolle selvisi Roopelle nopeasti pikaisen kuulumistenvaihdon jälkeen. Tommi, joka oli erittäin tietoinen Roopen epätoivoisesta

tilanteesta, tarjosi tälle mahdollisuutta ansaita kelpo rahat käytännössä olemattomalla työpanoksella. Kuten arvata saattaa, oli Roope tämän kuultuaan pelkkänä korvana. Tommin antamat ohjeet olivat hyvin yksinkertaiset:

“Mene pankkiin. Perusta sinne tili ja hanki myös verkkopankkitunnukset. Lähitulevaisuudessa joku tulee pyytämään sinulta noita kyseisiä tunnuksia, jolloin sinun tulee luovuttaa ne tälle henkilölle.”

Roope ei ensin voinut uskoa kuulemaansa. Oliko siinä todella kaikki? Homma kuulosti suorastaan naurettavan helpolta ja välähdyksenomaisesti Roope pohti, mitä hänelle uskotun tehtävän takana piilikään - mistä mahtoi olla kyse? Roope kuitenkin luotti Tommiin ja uskoi, ettei mies halunnut hänelle mitään pahaa, joten hän siirsi epäilyksensä syrjään ja vastasi Tommin tarjoukseen myöntävästi. Miehet sopivat tapaavansa paikallisessa kapakassa, jotta voisivat keskustella yksityiskohdista vielä tarkemmin.

“Mitä pahaa voi muka olla pelkän pankkitilin avaamisessa?”, Roope pohti itsekseen. Tuo kysymys tulisi kalvamaan hänen mieltään tulevaisuudessa vielä useaan otteeseen.

VEROTARKASTUS

Verohallinnon verotarkastaja, Elina, tunnettiin tarkasta silmästään. Ne kerrat, kun Elina oli omalla toiminnallaan edesauttanut veropetosten selvittämistä ja harmaan talouden pysäyttämistä, eivät olleet enää edes kahden käden sormilla laskettavissa. Yksi Elinan toimenkuvaan kuuluvista tehtävistä harmaan talouden torjuntatyössä oli yritysten Verohallinnolle antamien ilmoitustietojen oikeellisuuden valvonta ja sen puitteissa hän suoritti muun muassa verotarkastuksia yrityksiin. Verotarkastusten yhteydessä tarkastajan tavoitteena on selvittää muun muassa se, pitävätkö ilmoitetut tiedot yrityksen myynneistä, hankinnoista ja liiketoiminnasta maksetuista veroista paikkansa. Juuri tätä tehtävää Elina oli suorittamassa, kun hänen huomionsa kiinnitti erään osakeyhtiön vähintäänkin erikoinen arvonlisäverotilanne.

Yritysten tapauksessa arvonlisäverotushan toimii niin, että jos vaikkapa pienyrittäjä haluaa myydä itsetekemiään rannekoruja 50 euron kappalehintaan, lisää hän myynnin yhteydessä tuohon 50 euroon 24 % suuruisen arvonlisäveron, jolloin tuotteen kokonaishinnaksi tulee 62 euroa. Tuo 12 euron arvonlisävero yrittäjän tulee kuitenkin tilittää kokonaisuudessaan Verohallinnolle, paitsi siinä tapauksessa, että yrittäjä on tehnyt omaa yritystoimintaansa edistäviä hankintoja eli ostanut tuotteita tai palveluja niin sanotusti “firman käyttöön”. Kuvitellaan, että yrittäjä on ostanut rannekorujen valmistukseen tarvittavaa välineistöä vähittäistavaraliikkeestä 41 eurolla, josta 8 euroa on arvonlisäveroa. Arvonlisäveroilmoitusta tehdessään yrittäjä saa siis vähentää tämän, ostettujen tavaroiden hinnassa olleen kahdeksan euron suuruisen arvonlisäveron myynnistä tilitettävistä, kahdentoista euron suuruisista arvonlisäveroista. Tässä tapauksessa yrittäjä siis tilittäisi Verohallinnolle neljä euroa alkuperäisen 12 euron sijaan.

Elinan tarkasteleman osakeyhtiön antamissa arvonlisäveroilmoituksissa oli enemmän ostojen vuoksi vähennettävää veroa kuin myynnistä suoritettavaa arvonlisäveroa, mikä tarkoitti sitä, että osakeyhtiölle oli muodostunut negatiivista arvonlisäveroa. Tällainen tilanne

on hyvinkin mahdollinen ja yksinkertaisuudessaan se tarkoittaa sitä, että Verohallinto palauttaa verovelvolliselle tuon negatiivista arvonlisäveroa vastaavan summan. Tässä tapauksessa Elinaa alkoi kuitenkin erityisesti kiinnostaa se, että palautettavaa veroa oli kertynyt varsin hulpea määrä: 35 000 euroa. Jotta yritys olisi oikeutettu tällaiseen palautussummaan, tulisi sen tekemien ostojen määrä ilman arvonlisäveroa olla lähes 150 000 euroa. Kyseenalaisten arvonlisäverotietojen perusteella Elina katsoi aiheelliseksi tutkia asiaa tarkemmin. Elinan suorittamien erillistiedustelujen tulos oli tyhjentävä: yrityksen tililtä ei ollut koskaan tehty minkäänlaisia hankintoja. Pankkitilillä ei myöskään ollut mitään viitteitä siitä, että sinne olisi maksettu myyntituloja tai että sen kautta olisi harjoitettu minkäänlaista muutakaan liiketoimintaa. Verohallinnolta saatujen arvonlisäveropalautusten lisäksi ainoa mahdollisesti liiketoimintaan liittyvä suorite tilillä oli Patentti- ja rekisterihallitukselle lähetetyn muutosilmoituksen vuoksi suoritettu maksu. Jo tässä vaiheessa Elina oli varma, että yrityksen toiminnassa oli jotain pahasti vialla - yritys ei vaikuttanut harjoittavan minkäänlaista liiketoimintaa, vaan kaikki merkit viittasivat siihen, että sen olemassaolon ainoa tarkoitus oli huijata Verohallinnolta arvonlisäveropalautuksia. Viimeistään siinä vaiheessa, kun Elina huomasi, että pankkitilille maksetut palautukset oli joko nostettu käteiseksi tai siirretty ulkomaille aina poikkeuksetta samana päivänä, jona palautus oli maksettu, tiesi hän, että kyseessä oli veropetos. Niinpä Verohallinnon rikosasianvalvoja teki poliisille rikosilmoituksen epäilyistä verorikoksesta sekä verorikokseen mahdollisesti liittyvästä kirjanpitorikoksesta ja tapauksen tutkinta siirtyi poliisiviranomaisille.

Verohallinnon suorittaman verotarkastuksen ja poliisin suorittaman esitutinnan aikana kävi ilmi, että yritys oli merkitty ALV-rekisteriin puhtaasti perusteettomien palautusten nostamiseksi. Arvonlisäveroilmoitusten todettiin olevan tekaistuja, yrityksellä ei ollut liiketoimintaa, eikä sillä näin ollen voinut myöskään olla verollista liiketoimintaa varten tehtäviä hankintoja. Lisäksi kukaan asian tiimoilta kuultu henkilö ei osannut kertoa yrityksen toiminnasta mitään sellaista, mikä olisi selittänyt kaiken tämän.

PIDÄTYS JA KUULUSTELUT

Oli torstaiaamu, kun äitinsä luona majailnut Roope heräsi ovikellon ääneen. Roope käänsi kylkeä, veti peiton päänsä yli ja toivoi, että kuka ikinä oven takana olikaan, lähtisi tämä mahdollisimman nopeasti matkoihinsa. Roopen harmiksi ovikello soi pian uudestaan ja vielä uudestaan - vieras ei selvästi aikonut luovuttaa. Unenpöpperöinen Roope nousi sängystä ja laahusti kohti ulko-ovea. Oven avautuessa viimeisetkin unihiekan rippeet katosivat Roopen silmistä salamannopeasti, sillä hänen yllätyksekseen oven takana seisoivat kaksi poliisia. He kertoivat yrittäneensä tavoittaa Roopea jo usean päivän ajan siinä kuitenkaan onnistumatta ja nyt tilanne oli se, että Roopen olisi parempi lähteä heidän mukaansa poliisiasemalle selvittämään asioita. Keskustelusta, jonka Roope oli Tommin kanssa käynyt, oli kulunut jo useampia kuukausia, eikä Roope voinut olla miettimättä, liittyikö poliisien yllättävä vierailu siihen.

Kuulusteluissa Roopelle kerrottiin, että hän oli Verohallinnon tarkastuksessa esiin nousseen osakeyhtiön vastuuhenkilö. Patentti- ja rekisterihallitukselle oli erään vanhan osakeyhtiön osalta tehty muutosilmoitus, jonka mukaan parikymppinen Roope omisti koko yhtiön osakekannan. Ilmoituksen liitteenä oli lisäksi ylimääräisen yhtiökokouksen pöytäkirja, jonka mukaan Roope oli valittu hallituksen varsinaiseksi jäseneksi. Roope oli kuin puulla päähän

lyöty. Mistä osakeyhtiöstä ja hallituksesta poliisit oikein puhuivat? Hän ei omien tietojensa mukaan ollut minkään yrityksen toiminnassa mukana, varsinkaan minkäänlaisessa vastuuasemassa, eikä poliisin hallussa ollut, Patentti- ja rekisterihallitukselle lähetetty muutosilmoitus, ollut hänen tekemänsä. Poliisi kertoi Roopelle, että osakeyhtiön vastuuhenkilöksi nimetty henkilö, joka tässä tapauksessa kaikkien asiakirjojen mukaan kiistatta oli Roope, vastaa yhtiön toiminnasta ja on näin ollen myös velvoitettu hoitamaan esimerkiksi kirjanpidon ja varainhoidon asianmukaisella tavalla. Tässä tapauksessa näin ei selvästi ollut toimittu ja poliisit kertoivat Roopelle, että tätä epäiltiin nyt arvonlisäveropalautusten huijaamisesta eli veropetoksesta. Roope yritti vakuuttaa poliiseja siitä, ettei *hän* ollut tehnyt muutosilmoitusta, jonka mukaan hän oli yhtiöstä vastuussa, mutta Roopen harmiksi poliiseilla oli asiasta todisteita. Patentti- ja rekisterihallituksen palveluun oli kirjautettu Roopen henkilökohtaisilla verkkopankkitunnuksilla. Verkkopankkitunnukset ovat nyky maailmassa vähän kuin ihmisen sähköinen sormenjälki ja tunnuksia käytetään lukuisissa palveluissa nimenomaan henkilöllisyyden varmistamiseen. Verkkopankkitunnuksia ei ole mahdollista saada käyttöön ilman, että niitä hakenut henkilö tunnistetaan vahvasti, eli poliiseilla ei ollut epäilystäkään siitä, etteivätkö pankkitunnukset kuuluneet Roopelle. Ilman vedenpitäviä todisteita muiden henkilöiden osallisuudesta, tapausta tutkineiden viranomaisten oli lähdettävä liikkeelle siitä oletuksesta, että verkkopankkitunnuksilla Patentti- ja rekisterihallituksen palveluun kirjautunut ja muutosilmoituksen tehnyt henkilö oli Roope. Viimeistään tässä vaiheessa Roope alkoi ymmärtää, että hän oli toden teolla vaikeuksissa. Hän ymmärsi, että Tommin hänelle aikoinaan tekemä tarjous "helpon rahan" ansaitsemisesta oli ollut tarkoin suunniteltu juoni ja ansa, jolla seuraukset rikollisesta toiminnasta saataisiin vieritettyä hänen niskoilleen samalla, kun todelliset tekijät pääsisivät kuin koira veräjästä. Roope katsoi parhaaksi kertoa poliisille kaiken, minkä tiesi.

Roope kertoi, että he olivat tavanneet Tommin kanssa ravintolassa, jossa tämä oli ensin toistanut alkuperäiset ohjeensa: avaa pankkitili, älä käytä sitä ja pyydettyäessä luovuta verkkopankkitunnuksesi eteenpäin. Kapakassa Tommi oli kuitenkin antanut myös lisäohjeita. Tommi oli sanonut, että tilille tulisi rahaa kerran kuussa ja aina, kun näin tapahtui, ilmoittaisi hän asiasta Roopelle. Roopen tehtävä tämän jälkeen oli käydä nostamassa rahat pankkiautomaatilta käteisenä ja toimittaa ne Tommille. Tommi oli lisäksi luvannut, että Roope saisi pitää itsellään tietyn osuuden jokaisesta nostosta ja näin hän saisi tienattua itselleen helppoa rahaa. Suunnitelma oli kuulostanut Roopen mielestä idioottivarmalta, eikä hän ollut koskaan kyseenalaistanut esimerkiksi sitä, mistä pankkitilille ilmestyneet rahat olivat peräisin - Roope oli vain toiminut kuin robotti saamiensa ohjeiden mukaan. Roope oli nostanut rahaa kerran kuukaudessa eli aina, kun arvonlisäveropalautukset olivat tulleet tilille, ja kokonaisuudessaan hänen saamansa palkkio operaatiosta oli 1500 euroa. Summa ei välttämättä kuulosta erityisen suurelta, mutta taloudellisten ongelmien kanssa painineelle Roopelle se oli enemmän kuin tarpeeksi - varsinkin niin mitättömän pienestä työstä. Nyt, poliisin kuulusteluhuoneessa istuessaan, Roope kuitenkin näki asian toisin.

Poliisi kuulusteli Roopea useampaan otteeseen seuraavien päivien aikana ja hyvin nopeasti tutkijoille selvisi, että Roope oli tapauksessa vain pikkutekijä, jota oli käytetty häikäilemättä hyväksi. Kuitenkin, kun poliisi yritti tiedustella Roopelta, kuka oli se henkilö, jolle hän oli luovuttanut verkkopankkitunnukset ja toimittanut rahat, ei Roope osannut kertoa asiasta juurikaan enempää. Roope oli jokaisen nostokerran yhteydessä saanut Tommilta puhelun, jossa tämä oli käskennyt Roopen tiettyyn aikaan tiettyyn paikkaan. Siellä Roopea oli aina odotellut entuudestaan tuntematon, hyvin tavallisen ja mitäänsanomattoman olinen

nelikymppinen mies, jolle Roope oli sen enempää kyselemättä luovuttanut tililtä nostamansa rahat. Samalla tavalla oli toimittu myös verkkopankkitunnusten luovuttamisen suhteen. Poliisilla oli omat epäilyksensä sen suhteen, eikö Roope todella tiennyt asiasta enempää vai kieltäytykö hän vain kertomasta asiaan liittyvistä henkilöistä tarkemmin, koska pelkäsi, mitä seurauksia vasikoinnista olisi hänelle itselleen. Ehkä Roope oli kertonut Tommista pakon edessä pelastaakseen oman nahkansa ja osoittaakseen, ettei kyseessä ollut hänen oma suunnitelmansa, mutta oli kenties sittemmin punninnut, että tuomion saaminen olisi tässä tapauksessa parempi vaihtoehto kuin päätekijöiden paljastaminen. Tämä, ja se tosiasia, että kyseessä vaikutti olevan ennakkoon tarkasti suunniteltu ja hyvin monitahoinen järjestely, sai poliisin epäilemään, että taustalla oli hyvin todennäköisesti jokin rikollisjärjestö. Kyseessä ei todellakaan olisi ensimmäinen kerta, kun järjestäytyneen rikollisuus valikoi uhrikseen Roopen kaltaisia, velkaantuneita, hyväuskoisia tai muuten epätoivoisia henkilöitä ja nuoria, jotka eivät täysin ymmärtäneet, mihin olivat ryhtymässä ja millaisia seurauksia heidän teoillaan voisi olla. Roopeen ja muihin vastaaviin tilanteisiin joutuneisiin henkilöihin viitataan usein termillä "bulvaani". Kyseessä on välillinen edustaja, joka tekee esimerkiksi sopimuksen omissa nimissään, mutta toisen henkilön lukuun, jolloin tällä niin sanotulla päämiehellä on määräämisvalta. Bulvaanit eivät useinkaan tiedä tai huomioi sitä, että vastuu sopimussuhteessa kohdistuu ensisijaisesti siihen, joka sopimuksen on tehnyt eli bulvaaniin itseensä. Välikäsiä ja Roopen kaltaisia "pikkutekijöitä" käyttäen rikollisjärjestöt pyrkivät peittämään jäljet, jotka johtavat oikeiden syyllisten ja operaatioiden johtajien jäljille. Usein tällaisessa, järjestäytyneeseen rikollisuuteen kytkeytyvässä toiminnassa on mukana vähintään kolme eri tahoja: on käytännön toimijat, välikädet ja taloudellisesti hyötyvä osapuoli ja useimmiten ruohonjuuritason tekijällä ei ole aavistustakaan siitä, kuka toimintaa johtaa tai kuka hänen kustannuksellaan hyötyy. Näin oletetaan käyneen myös Roopen tapauksessa. Tässä operaatiossa nimenomaan Roopen harteille sysättiin kaikkein painavin kuorma, eli käytännön työ rahojen nostamisesta ja välittämisestä, ja kaikki vastuu. Tommin uskotaan toimineen suunnitelmassa välikätenä eli henkilönä, joka toimi linkkinä Roopen ja todennäköisesti juurikin järjestäytyneen rikollisuuden välillä.

Roopen kannalta valitettavaa oli se, että vaikka poliisi pystyikin osoittamaan, että operaation taustalla oli huomattavasti Roopea suurempi koneisto, ei se poistanut Roopen vastuuta. Hän oli omatoimisesti avannut pankkitilin, luovuttanut verkkopankkitunnukset eteenpäin ja pitänyt nostamistaan rahoista yhteensä 1500 euroa itsellään. Tästä Roopen oli seuraavaksi kärsittävä seuraukset.

RIKOSPROSESSI & TUOMIO

Poliisin suorittaman tutkinnan jälkeen tapaus siirtyi syyttäjälle syyteharkintaan, josta se etenisi käräjäoikeuteen, mikäli syyttäjä katsoisi tämän aiheelliseksi. Roopen tilannetta vastaavissa tapauksissa syytenimike voi olla esimerkiksi avunanto veropetokseen tai rahanpesu. Useimmiten syylliseksi todettu henkilö tuomitaan maksamaan vahingonkorvauksia Verohallinnolle tai menettämään hänen ansaitsemansa verohyöty valtiolle ja korvausvaatimus määräytyy sen mukaan, mikä on teolla vältetyn veron todellinen määrä. Korvausten maksaminen lankeaa nimenomaan yhtiössä määräysvaltaa käyttäneelle henkilölle, joka tässä tapauksessa, ainakin asiakirjojen mukaan, oli Roope.

Käräjäoikeus totesi Roopen toimien täyttävän tahallisen rahanpesurikoksen tunnusmerkistön ja hänet todettiin syylliseksi. Rahanpesurikosta täytyy aina edeltää jokin rikos, jonka avulla omaisuutta on saatu hankittua laittomasti ja rahanpesurikokseen syyllistyy se, joka ottaa vastaan, käyttää, välittää tai pitää hallussaan rikoksella hankittua omaisuutta tai sen tuottamaa hyötyä. Roopen tapauksessa oli selvää, että vaikka nuori mies ei itse ollutkaan arvonlisäverokikkailun aivot, oli hän sekä ottanut vastaan, välittänyt että käyttänyt veropetoksen avulla hankittua rahaa, mikä teki hänestä syyllisen. Roope tuomittiin viiden kuukauden ehdolliseen vankeusrangaistukseen ja sen lisäksi hänen tuli rikosperusteisena vahingonkorvauksena maksaa Verohallinnolle 1500 euroa. Tällainen vahingonkorvaus on perimiskelpoinen 20 vuoden ajan tuomion antamisesta lähtien siinä tapauksessa, että korvausvelvolliselle on langetettu vankeusrangaistus. Tämä ehto pätee Roopen tapauksessa, mikä tarkoittaa sitä, että hänen rikollisella toiminnallaan tienaat rahat tulevat kummittelemaan häntä aina nelikymppiseksi asti, mikäli hän ei onnistu maksamaan korvausta Verohallinnolle ennen sitä. Roope siis sai rangaistuksensa huolimatta siitä, että poliisi tiesi, ettei hän suinkaan ollut operaation järjestänyt taho. Roopen tilanne olisi voinut olla vieläkin huonompi, mikäli poliisi ei olisi päässyt päätekijöiden jäljille - komeilihan Roopen nimi osakeyhtiön papereissa. Verkkopankkitunnuksia luovuttaessaan ei Roope olisi voinut kuvitellakaan, millaisia seurauksia hänen omasta mielestään niin vähäpätöisellä teolla saattaisi olla. Yksi kysymys kaikui hänen päässään tuomionluvun jälkeen:

“Mitä paha voi muka olla pelkän pankkitilin avaamisessa?”

Roope pudisteli päätään ja vastasi itse itselleen:

“Aika paljonkin.”

LOPPUSANAT

Huolimatta siitä, että Verohallinnolla on käytössään useita valvontatyökaluja ja esimerkiksi arvonlisäveropalautuksia valvotaan päivittäisellä tasolla, ei järjestelmä valitettavasti ole aukoton. Vaikka arvonlisäveropetoksia saadaankin nykyisin torjuttua jo melko tehokkaasti, menettää Suomi niiden takia vuosittain noin 30 miljoonaa euroa. Arvonlisäveropetosten uhriksi joutuu toisinaan myös rehtejä ja reiluja yrittäjiä, jotka tietämättään käyvät kauppaa harmaata taloutta harjoittavien ALV-huijarien kanssa. Tilanteissa, jossa vastapuoli ei tilitä arvonlisäverojaan oikein, voi rehellinen yrittäjä joutua maksamaan myös toisen osapuolen arvonlisäveron osuuden eli käytännössä hän menettää hankkimansa tuotteen tai palvelun arvonlisävähennyksen. Verohallinnon sivuilta löydät kootun listan tunnusmerkeistä, joiden ilmaantuessa hälytyskellojen on hyvä soida.

Roopen tapaus on erinomainen esimerkki siitä, kuinka pelkkä pankkitilin ja verkkopankkitunnusten luovuttaminen toisen käyttöön ja rahan nostaminen voi johtaa rikostuomioon, vaikkeet itse varsinaisesti aktiivisena tekijänä petokseen osallistuisikaan. Kun luovutat tilisi, pankkikorttisi tai tunnuksesi toisen henkilön käyttöön, et koskaan voi olla täysin varma, mitä hän niillä tekee tai mihin tarkoituksiin hän niitä käyttää. Verkkopankkitunnusten eteenpäinluovuttaminen on erityisen riskialtista, sillä kyseessä on käytännössä sähköinen henkilöllisyystodistuksesi, jolloin kaikki se, mitä joku toinen tunnuksillasi tekee, linkittyy sinuun ja lähtökohtaisesti sinä joudut kantamaan teoista vastuun. Käsitettä “helppo raha” ei

ole olemassakaan, vaan jos tarjous kuulostaa liian hyvältä ollakseen totta, sitä se todennäköisesti myös on. Lisäksi on hyvä muistaa, että talousrikosoikeudenkäynnit kestävät pahimmillaan vuosia. Käsittelyajat tämänkaltaisten, kiireettömien tapausten kohdalla ovat olleet hyvin pitkiä jo kauan ja nykyisin ne ovat pidentyneet entisestään. Asia voi siis roikkua ilmassa todella pitkään, mikä vaikeuttaa oman tulevaisuuden suunnittelua huomattavasti niin käytännössä kuin henkisesti. Onko edessä mahdollisesti vankilatuomio ja jos, niin milloin? Voiko tuomio haitata jatkossa esimerkiksi työnhakua tai vaikkapa opiskelupaikan saamista? Entä millaista psyykkistä stressiä ja ahdistusta tällainen keskeneräisyys ja odottelu voikaan aiheuttaa? Helpommalla pääset, kun varmistut siitä, että sinulla, ja vain sinulla, on pääsy omiin henkilökohtaisiin, salassapidettäviin tietoihisi ja pidät huolen siitä, että tiedät aina varmasti, millaiseen paperiin nimesi laitat.

Verkkopankkitunnuksia ja pankkitiliä ei saa ikinä luovuttaa eteenpäin. Jos olet kuitenkin luovuttanut verkkopankkitunnuksesi jollekin, on tärkeää sulkea tili ja verkkopankkitunnukset välittömästi. Jos havaitset, että nimesi on tietämättäsi merkattu vastuuhenkilöksi tai jonkun yhtiön hallituksen jäseneksi, ole yhteydessä Patentti- ja rekisterihallitukseen sekä Verohallintoon asian selvittämiseksi.

LÄHTEET:

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yhteisty-ja-palvelut/verotarkastus-ja-harmaa-talous/verotarkastus/>

<https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/toimi-oikein/est%C3%A4-alv-petokset/>

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/verot-ja-maksut/arvonlisaverotus/ilmoitus-ja-maksuohjeet/arvonlisaveroilmoituksen-tayttoohje/>

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yhteisty-ja-palvelut/verotarkastus-ja-harmaa-talous/>

<https://www.verokampus.fi/opettajille/harmaa-talous/>

<https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/yhteisty-ja-palvelut/verotarkastus-ja-harmaa-talous/miten-verohallinto-torjuu-harmaata-taloutta/>

<https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/>

<https://www.vero.fi/harmaa-talous-rikollisuus/torjunta/torjuntatilastot/verotus/>

<https://www.duodecimlehti.fi/duo12863>

<https://www.mielenterveystalo.fi/fi/pelaaminen/perustietoa-peliongelmistä>

<https://www.minilex.fi/a/bulvaanin-vastuu-sopimussuhteessa>

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2019/05/13/alv-petoksilla-viedaan-joka-vuosi-kymmenia-miljoonia-suomen-kassasta-torkeaa-ja>

<https://yle.fi/a/74-20005791>

<https://www.minilex.fi/a/rahanpesu-rikoslaissa>

<https://www.taloustaito.fi/Vero/alv-petos-yrittaja-varo-verohuijareita/#5c0feb38>

<https://www.youtube.com/embed/bDnFApIpdsM?list=PLTSxsSRI7QAGGTt82t9Bec9Q03WiNiLR>